

Fra
Etat for skole

Notat

Vår referanse: 21-23183
Dato: 24. november 2021

Prosedyre om praksis som gjelder skolegudstjenester og markering av høytider i skolen

Formål

Denne prosedyrens formål er å sørge for at Bergen kommune sin praksis for gudstjenester og markering av høytider i skolen ivaretar lov- og regelverket, og samtidig følger opp bystyrets vedtak.

Lov- og regelverk

Utdanningsdirektoratets veileder om gudstjenester i skoletiden hjemler at skolen kan gjennomføre gudstjenester som en del av sin generelle kultur- og tradisjonsformidling. Gudstjenesten kan imidlertid ikke være en del av KRLE-faget.

Bergen bystyre fattet også følgende vedtak i møte 17. november 2020, sak 42/20:

1. Skolegudstjenester i Bergen skal avholdes i tråd med den nasjonale veilederen fra Utdanningsdirektoratet og lokalt regelverk i Bergen.
2. Det skal alltid tilbys et likeverdig tilbud til skolegudstjenesten.
3. Skolegudstjenesten skal ikke gis karakter av semesteravslutning. Avslutningsarrangementer legges til skolen slik at alle kan delta
4. Skolen skal gi informasjon til alle foreldre i god tid hvis skolen ønsker å tilby elevene å delta på skolegudstjeneste. Samtidig skal skolen gi informasjon om det likeverdige tilbudet til elevene som ikke ønsker å delta på gudstjeneste.

Fritak

Opplæringsloven § 2-3a regulerer de tilfeller hvor en elev ønsker å søke fritak fra deler av undervisningen av religiøse årsaker. Dette eksempelvis fordi de ut fra egen religion eller livssyn opplever undervisningen som utøvelse av en annen religion eller tilslutning til et annet livssyn eller som de på samme grunnlag opplever som støtende eller krenkende jf. annet ledd. I henhold til loven er det ikke nødvendig å grunngi fritak i de overnevnte tilfeller. Fritaksadgangen anses å ha lav terskel. Foreldrene, eller den enkelte elev, hvis han eller hun er over 15 år, kan følgelig også melde om fritak fra deltagelse i gudstjenester. Fritak omfatter også øving til deltagelse på gudstjenester. Det er ikke nødvendig å grunngi melding om fritak.

I rundskriv F-15-07 fra Kunnskapsdepartementet omhandles tiltak i forbindelse med Den europeiske menneskerettighetsdomstols dom av 29. juni 2007. Her fremgår det blant annet følgende: Dommen omtaler også deltagelse i religiøse aktiviteter (bønn, salmesang, gudstjenester og lignende) og uttrykker bekymring, spesielt for de yngste elevene. Departementet ber derfor skolene være spesielt aktsomme overfor de laveste klassetrinnene. Departementet gjør uttrykkelig oppmerksom på at skolegudstjenester ikke er en del av KRL-faget.

Det er likevel slik at det ikke kan kreves fritak fra opplæring om kunnskapsinnholdet i de ulike emnene i læreplanen. Dersom en skole avslår en søknad om fritak, skal denne saksbehandles etter reglene om enkeltvedtak i forvaltningsloven jf. tredje ledd.

Retningslinjer

Bergen kommune mener at dagens praksis ivaretar UDIR sine retningslinjer og krav knyttet til gudstjenester i skoletiden på en god måte. Med utgangspunkt i lov- og regelverket, gjelder følgende forutsetninger for gjennomføring av skolegudstjenester i bergensskolen:

Informasjon

Skolen skal gi informasjon om innholdet både for gudstjenesten og for alternativt tilbud i rimelig tid, og på en slik måte at det for foreldrene og elevene er enkelt å forstå hva de velger. Det presiseres også at valg av alternativt tilbud omfatter automatisk fritak fra øving til gudstjenesten og rett til alternativt opplegg.

Drøfting og involvering

Endringer i praksis skal drøftes i rådsorgan herunder FAU, elevråd og samarbeidsutvalg, slik at skolene gjennomfører gudstjenesten og alternativt tilbud i samarbeid og forståelse med foreldrene og elevene.

Likeverdige opplegg

Skolegudstjenesten og det alternative tilbudet skal være likeverdige opplegg. Hva som regnes som likeverdige opplegg bør drøftes i rådsorganene på hver enkelt skole.

Gudstjenester i skolen skal ikke være semesteravslutning

Skolegudstjenesten skal ikke gis karakter av semesteravslutning. Avslutningsarrangementer, og andre markeringer i løpet av skoleåret som er ment å inkludere alle elever, legges til skolen slik at alle kan delta.

Kilder:

[Informasjon om endringer i opplæringen i faget Kristendoms-, religions- og livssynskunnskap og om rett til fritak fra opplæring i skoleåret 2007/2008](#)

[Gudstjenester i skoletiden - veileder fra Udir](#)

[Bergen bystyre sitt vedtak i sak 42/20, fattet i møte 17.11.2020](#)